

13.08.1920

Bitwa Warszawska

O kształcie polskiej granicy na wschodzie i relacjach z Rosją bolszewicką (a potem ZSRR) aż do 1939 r. zdecydowała tocząca się w latach 1919–1921 wojna polsko-rosyjska. Zanim jeszcze wybuchł otwarty konflikt z bolszewikami, Polska walczyła na terenie Galicji z wojskami Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej. Polskie wojska opanowały Wołyń, gdzie ścierały się także z ukraińskimi bolszewikami. Również na terenach Białorusi i Litwy, zamieszkałych w dużej części przez Polaków, bolszewicy usiłowali przymusem i terrorem wprowadzać w życie rewolucyjne pomysły utworzenia republik ludowych.

Józef Piłsudski uznał, że powstanie federacji państw narodowych, nastawionych antybolszewicko, odsunęłoby granicę polską od rosyjskiej, ponieważ między nimi znalazłyby się państwa sprzymierzone z Polską: Białoruś, Ukraina i Litwa. Na zrealizowanie tych pomysłów zabrakło zarówno czasu, jak i woli politycznej różnych stron. Do skutku doszedł jedynie sojusz wojskowy z ukraińskim atamanem Semenem Petlurą.

Bolszewicy dążyli do rozprzestrzenienia ruchu rewolucyjnego na całą Europę Zachodnią. Wobec tych planów sprzymierzone wojska Polski i Ukrainy rozpoczęły w kwietniu 1920 r. działania na Ukrainie i zajęły Kijów. Wybuchła wojna, w której stawką była nie tylko niepodległość Polski, lecz także zatrzymanie fali rewolucji i bolszewickiego terroru.

Państwa zachodnie, mające na uwadze własne interesy i prowadzące własną politykę, nie wspomogły Polski, a co więcej, wywierały presję na zaniechanie działań wojennych i akceptację niekorzystnych warunków pokoju. Skutkowało to ogromną mobilizacją społeczeństwa polskiego. Do wojska masowo zgłaszali się ochotnicy, w tym olbrzymia liczba bardzo młodych ludzi. Ich entuzjazm i wola walki częściowo rekompensowały brak doświadczenia wojennego. Cywile wspomagali wojnę finansowo, wpłacając datki.

Decydujący wpływ na losy wojny miało złamanie przez polskich kryptologów kodów szyfrowych Armii Czerwonej, co pozwoliło przechwytywać i na bieżąco odkodowywać rosyjskie depesze.

Piętnastego sierpnia 1920 r. doszło do najważniejszej bitwy, znanej jako Bitwa Warszawska. Polskie wojska pod dowództwem Józefa Piłsudskiego, działając zaskoczenia, rozbiły armię rosyjską i zmusiły ją do wycofania się. We wrześniu 1920 r. w trwającej 6 dni bitwie nad Niemnem Polacy znów pokonali

bolszewików. Dwunastego października w Rydze podpisano rozejm i przystąpiono do rokowań pokojowych.

Zwycięstwo zatrzymało rewolucję w Europie, dało Polsce upragnioną niepodległość i zdecydowało o kształcie wschodniej granicy. Wojna miała także wymiar symboliczny. Po 123 latach rozbiorów, upokorzeń, przymusowej rasyfikacji na ziemiach zajętych przez Rosjan i represji wobec Polaków zwycięstwo dawało radość, siłę i entuzjazm do budowy odzyskanego państwa.

Korekta polskiej wersji: Marta Durczyńska

Anna Buchner

References:

Translated by Mikołaj Sekrecki

